

Sinema önemli güç

Konya'daki Afra Sinema Kültür ve Sanat Merkezi Müdürü ve yönetmen Yusuf Duru, sinemanın insan hayatına siyasal, sosyal, kültürel hatta ekonomik açılardan yön verebilecek önemli bir güç olduğunu söylüyor.

SEFA KOYUNCU

Yusuf Duru, yaklaşık yirmi yıldır sinema ve tiyatro ile iç içe. Oyuncu ve yönetmen olarak çok sayıda oyunun sahnelenmesinde görev alan Duru, sinema ve tiyatro ile ilgili eleştiri yazıları da yazıyor. Son iki yıldır Kombassan Holding'in Konya'daki Afra Sinema, Kültür ve Sanat Merkezi'nin müdürlüğü görevini yürütüyor. Türk ve dünya sinemasındaki gelişmeleri yakından takip eden Yusuf Duru'ya sinema ile ilgili görüşlerini ve çalışmalarını sorduk.

Neden sinema?

DURU: 1800'li yıllarda sessiz filmlerle başlayan ve bugün dev bir sektör haline gelen sinema, etkili bir iletişim aracıdır. Hem göze, hem kulağa hitap ettiği için televizyon kadar önemlidir. Tercih ettiğiniz bir filmi baştan sona kadar izlemek durumundasınız. Yani televizyon gibi kumanda elinizde değil. İnsan hayatına siyasal, sosyal, kültürel hatta ekonomik açılardan yön verebilecek önemli bir güç.

Türk ve dünya sinemasının bugün geldiği nokta nedir?

DURU: Dünya sineması aldı başını gidiyor. Sinemanın ABD ekonomisine büyük katkısı var. Keza Avrupa ülkelerinin de öyle. Titanik filminin nihai bütçesi 410 milyon dolar. Ancak gösterime girişinin yirminci gününde 900 milyon dolar hasılat yaptı. Bu başarının temel sebebi sinemaya ciddi yaklaşılması ve devlet desteği verilmesidir. Batıda sinema yönetmeni yetiştiren okullar var. Yönetmen adayları üç-beş yıl eğitim alıyor. Oyuncular bizdeki gibi hasbelkader oyunculığa başlamış insanlar değil. Bu işi bir meslek, adeta bir hayat tarzı olarak seçen aktörler var. Mel Gibson, 1994 yapımı "Çesur Yürek"i oynamadan önce tam bir yıl "İskoçlar"ın İngilizler'e karşı verdikleri mücadelelerinin tarihini inceliyor, araştırıyor. Dustin Hoffman, Yağmur Adam filminde oynamadan önce sekiz ay boyunca Otistik hastaların eğitildiği bir merkezde kalıyor. Hastalarla birlikte eğitime katılıyor ve onları gözlemliyor. Batıda dev yapımlar, bir çok dalda Oscar alan filmler işte bu ciddiyetle ortaya çıkıyor. Bizde ise işe yüzeysel bakılıyor ve para kazanma amacı güdülüyor. Oyuncular da başarıdan çok şöhret arıyor. Dünyada şöhret başarıdan sonra geliyor. Ayrıca bizde sinema sanayine yatırım çok az. Devlet bu sektöre desteklemelidir.

Türk sinemasının geleceğini nasıl görüyorsunuz?

DURU: Yok. Belki fazla iddialı ama, ben Türk sinemasının geleceğini hiç de iyi görmüyorum. Özellikle 1975-78 ile

Afra Sinema Kültür ve Sanat Merkezi Müdürü Yusuf Duru.

1983-85 arasında ortaya çıkan erotik furya, belki gelecekte Türk sinemasına başarılı hizmetler verebilecek sanatçıların sinemadan çekilmesine sebep oldu. Cüneyt Arkın, Ediz Hun, Tamer Yiğit, İzzet Günay, Filiz Akın bunlardan ilk akla gelen isimler. Ayrıca bizde sinema oyuncusunun değeri yok. Bugün yıllarını Türk sinemasına vermiş olan insanlar kıyıda köşede ölümlü bekliyor. Sosyal güvenceleri, emeklilik hakları yok. Sinema demekleri birbirleri ile didişmekten asıl vazifelerine zaman bulamıyorlar. Bu kadar kargaşa ve karmaşa içerisinde Türk sinemasının geleceği nasıl konuşulabilir ki...

Yabancı filmlerin kültürümüze etkisi konusunda da bir değerlendirme yapar mısınız?

DURU: Batı kendi kültür yapısını içe-

ren ve geçmişinde bulunan yerleşik kültür değerlerine uygun ve onları anlatan filmler çekiyor. Bunu elindeki bütün teknolojik ve ekonomik imkanlarla destekliyor. Sonra da bütün dünyaya pazarlıyor. Kendi kültürüne yakın ülkelerde çok fazla etkili olmayan bu çalışmalar, alt kültür komplekslerinde asimilasyona ve kültürel yıkıma sebep oluyor. Ağır Roman filmindeki argo konuşmalar toplumumuzun ekseriyeti tarafından tasvip edilmemesine rağmen gençler arasında günlük konuşma dili haline geldi. Bu olumsuz etkiyi daha geniş anlamda yabancı filmler için de düşünebiliriz.

Afra Sinema Kültür ve Sanat Merkezi olarak siz neler yapıyorsunuz?

DURU: Kombassan Holding bünyesinde faaliyet gösteren Afra alışveriş mer-

Geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz Türk sinemasının ünlü karakter oyuncusu Erol Taş son olarak "Yaşama Hakkı"nda oynamıştır.

kezi çansı altında, Yönetim Kurulu Başkanımız sayın Haşım Bayram beyin özel istek ve tensibiyle üçyüz kişilik bir kültür merkezi kuruldu. Yaklaşık iki yıldır faaliyet gösteren Afra Sinema Kültür ve Sanat Merkezi başta holdingimize bağlı Esra Film İletişim A.Ş.'nin yapımını üstlendiği filmler olmak üzere, dünya literatüründe isim yapmış vizyon filmleriyle halkımıza kaliteli ve seviyeli film seyretme ayrıcalığını yaşamaktadır. Kültür merkezimizde sinema faaliyeti dışında tiyatro, konferans, panel, sempozyum, açık oturum, resim, fotoğraf sergileri gibi faaliyetler de halkımıza açık bir şekilde sürdürülmektedir. Kombassan Holding, önümüzdeki beş yıl içerisinde Türkiye'nin muhtelif illerine açacağı alışveriş merkezleri bünyesinde de bu tür kültür kompleksleri açmayı planlamaktadır.

Esra Film A.Ş.'nin çalışmaları hakkında bilgi verebilir misiniz? Yeni film çalışması var mı?

DURU: Esra Film İletişim A.Ş. iki yıl gibi kısa bir sürede yedi adet uzun metrajlı film çekti. Bu filmlerden "Kapıcı Musa" uluslararası alanda başarı göstererek, Salerno'da birincilik ödülüne ulaştı. Bu film ne hikmetse Türkiye'de ödüle layık görülmedi. Nurettin Özel'in yönetmenliğini yaptığı ve Erol Taş, Filiz Taçbaş, Yalçın Dümer, Fikret Hakan, Kemal İnci, Jale Yücel, Kamil Yılmaz gibi oyuncuların rol aldığı "Yaşama Hakkı" isimli yeni bir çalışmamız var. Yılda yirmi bin kadın ve altmış bin çocuğun hayat hakkının sorgulandığı bu film de maalesef sinema demeklerinin kıymına uğratılmıştır. Antalya Film Festivaline katılan bu çalışma, halkımızın büyük ilgisine mazhar olmuştur. Filmin uluslararası arenada ve tarafsız jüri önünde gerçek değerini bulacağına inanıyoruz.